

การศึกษาต่อเนื่องและสถาบันที่จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง

ได้มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาต่อเนื่องไว้ต่าง ๆ ดังนี้

การศึกษาต่อเนื่องมีความหมายคล้ายกับการศึกษาผู้ใหญ่ แต่การศึกษาต่อเนื่องมีความหมายกว้างกว่า และเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Blakeley 1971: 13 อ้างถึงใน สุภร ศรีแสน ๒๕๒๑: ๓)

การศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การขยายโอกาสในการอ่าน การศึกษา การฝึกฝนแก่เยาวชน และผู้ใหญ่ที่ไม่มีโอกาสในโรงเรียนหรือสถาบันภาคปกติได้มีโอกาสศึกษาในหลักสูตรทั้งระดับโรงเรียนถึงมหาวิทยาลัย (Good 1973: 133 อ้างถึงใน สุภร ศรีแสน ๒๕๒๑: ๓)

การศึกษาต่อเนื่อง หรือ การศึกษาดตลอดชีวิต (Lifelong Education) เป็นระบบการศึกษาที่มีหลักการว่า มนุษย์มีความสามารถในการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ กันตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ (Thomas 1970 :20) อ้างถึงใน สุภร ศรีแสน ๒๕๒๑: ๓)

การศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง ประสบการณ์ใด ๆ ที่ช่วยให้บุคคลปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือทำให้มีความพอใจต่องานที่กำลังปฏิบัติอยู่ (Virgo 1977: 133)

แมคเจนกิน (McJenkin 1967: 272) ได้ให้ความหมายของการศึกษาต่อเนื่องว่า เป็นประสบการณ์หรือหลักสูตรทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ

รอสไตน์ (Rothstein 1965: 2226-27 quoted in McJenkin 1967: 272) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า เป็นกิจกรรมการศึกษาต่อทั้งแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ สำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีไปแล้ว

ในทัศนะของ ฮูล (Durrance, ed. 1980: 83) การศึกษาต่อเนื่อง คือ การเรียนการสอนใด ๆ ที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพให้กว้างขวางมากขึ้น

สำหรับ สโตน (Stone 1971: 5) ได้ให้ความหมายดังนี้ กิจกรรมการศึกษาทุกประเภทที่บุคคลพึงกระทำเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

จากคำจำกัดความดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า การศึกษาต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมการศึกษาทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่บุคคลพึงกระทำภายหลังจากที่ได้จบการศึกษาเบื้องต้นไปแล้วและกระทำต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาต่อเนื่อง แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ หมายถึง การเข้ารับการศึกษาคือ หรืออบรมในหลักสูตรระยะยาวหรือหลักสูตรระยะสั้นในสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย และในสมาคม ชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เพื่อเพิ่ม เสริมคุณวุฒิและให้ ได้มาซึ่งปริญญาบัตร วุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตร เป็นต้น

๒. การศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การอ่าน การเขียนบทความ ตำรา หนังสือ รวมทั้งการเป็นบรรณาธิการวารสาร การเข้าร่วม ประชุม การสัมมนา การอบรม การศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ การสนทนา แลกเปลี่ยนความรู้ การเป็นสมาชิกสมาคม ชมรมทางวิชาชีพ เป็นต้น

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาต่อเนื่องซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งแบบ เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์นั้น ประกอบด้วยกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

✓ การศึกษาเพิ่มเติมเต็มเวลา (Upgrading หรือ retraining) คือ การลาไปศึกษาต่อเต็มเวลาเพื่อเพิ่มเติมคุณวุฒิ เป็นวิธีการหนึ่งของการศึกษาต่อแบบเป็นทางการ การศึกษาชนิดนี้ผู้ศึกษาสามารถเข้ารับการศึกษเพิ่มเติมในสถาบันการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่ต้องใช้เวลาในการศึกษามาก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาต่อในหลักสูตรระยะยาว เช่น การศึกษาในหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นต้น การศึกษาประเภทนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญในการทำงาน ทำให้มีความมั่นใจในตนเอง เข้าใจจุดมุ่งหมายในการทำงานดีขึ้น และทำให้มีโอกาสเลื่อนฐานะมากขึ้น (กัญญา สาร ๒๕๑๗: ๔๔๗)

✓ การฝึกอบรม (Inservice training) หมายถึง กระบวนการที่มีระเบียบแบบแผน ซึ่งมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และความชำนาญ วัตถุประสงค์สำคัญของการฝึกอบรม คือ การเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรม เช่น การรู้จักใช้ความรู้ทางเทคนิคต่าง ๆ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความชำนาญในการทำงานด้วยมือ และทัศนคติที่มีต่อการทำงาน เป็นต้น การฝึกอบรมมุ่งหวังที่จะให้บุคลากรนำความรู้ ความชำนาญที่ได้รับใหม่จากการฝึกอบรมไปใช้ปฏิบัติงานจริง ๆ เพื่อให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ (กัญญา สาร ๒๕๑๗: ๔๔๓)

✓ การอบรมเชิงวิชาการ (Inservice education) เป็นวิธีการศึกษาต่อที่ใช้ระยะเวลาสั้น อาจนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจริงมาศึกษาและร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหานั้น เป็นการเรียนรู้จากสภาพการณ์จริงและนำไปปฏิบัติจริงได้ การอบรมเชิงวิชาการที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะและความต้องการของผู้เรียนและหน่วยงานที่ผู้เรียนสังกัด เพื่อนำมาพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์และ เนื้อหาวิชาของการอบรม

และเนื้อหาวิชาจะต้องมีความต่อเนื่อง มีการวางลำดับความสำคัญก่อนหลังและมีการผสมผสานความรู้ในแต่ละวิชาตลอดโปรแกรมของกิจกรรม (สุมิตร ฤกษ์นุร ๒๕๑๘: ๘๒-๘๔)

✓ การสัมมนา หมายถึง การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งประชุมกันเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องราวใดเรื่องหนึ่งโดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงแก่เรียน เป็นผู้นำสัมมนา (วิญญู อังคณาภิรักษ์ . ๒๕๑๘: ๑๔๖-๑๔๗)

การสัมมนามีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑. เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจในปัญหาใดปัญหาหนึ่ง
๒. เพื่อค้นคว้า เรื่องใด เรื่องหนึ่ง
๓. เพื่ออภิปรายหรือวางแผนการวิจัย
๔. เพื่อแลกเปลี่ยนผลงานกับบุคคลอื่น
๕. เพื่อสรุปผลการวิจัย
๖. เพื่อเสนอข่าวความรู้

✓ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะวิธีการนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้ความรู้จากภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กล่าวคือ เข้ารับฟังคำบรรยายในภาคเช้า และภาคบ่ายจะเป็นการฝึกปฏิบัติตามทฤษฎีที่ได้เรียนมาทันที เป็นการประยุกต์ทฤษฎีอย่างเต็มที่ทันทีที่ได้เรียนรู้มาใหม่ ๆ ดังนั้นโอกาสที่จะเข้าใจและจำได้จึงมีมาก (ภิญโญ สาธร ๒๕๑๗: ๔๕๐) วัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ เพื่อฝึกฝนทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดแนวทางและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงงาน

✓ การศึกษาดูงานและการสังเกตวิธีการปฏิบัติงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรมีโอกาสไปศึกษาดูงานในสถานที่ที่พัฒนาแล้วนำความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เหล่านั้นมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้น โดยทั่วไปการศึกษาดูงานและการสังเกตวิธีการปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การศึกษาดูงาน และการสังเกตวิธีการปฏิบัติงานในต่างประเทศและภายในประเทศ ภาคแล้วมักจะใช้ระยะเวลาสั้นวิธีการปฏิบัติที่ได้ผล ได้แก่

ก. การให้ไปฝึกอบรม คือ การส่งบุคลากรในหน่วยงานไปฝึกงานในหน้าที่ต่าง ๆ ในห้องสมุดอื่น เพื่อให้ได้กลับมาปฏิบัติงานให้ได้ผลดี การส่งบุคลากรไปฝึกงานนี้จะทำเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการและความจำเป็นของหน่วยงาน

ข. การดูงาน ผู้บริหารจะเป็นผู้นำบุคลากรในหน่วยงานไปดูกิจกรรม หรือการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นในสาขาที่หน่วยงานนั้น ๆ ต้องการ หรือที่จะมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานในหน่วยงาน การพาไปดูงานจะช่วยให้บุคลากรเกิดความรู้ ความคิด และเห็นแนวทางในการปฏิบัติงานในวงกว้าง

✓ การเขียนตำราและบทความทางวิชาการ ในการเขียนตำรา* และบทความ** นั้นผู้เขียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการที่จะเขียนเป็นอย่างดี (ไกรยุทธ ธีรตยาภินันท์ ๒๕๑๘: ๖๗) ทำให้ผู้เขียนต้องศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น การเขียนตำราและบทความจึงเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้บรรณารักษะมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์เพิ่มขึ้น

✓ การวิจัย เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงอย่างมีแบบแผนเป็นระบบ และระเบียบตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ที่ถูกต้อง เที่ยงตรง เชื่อถือได้ รวมทั้งเป็นการค้นคว้าหาทางปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือสิ่งที่ค้นพบใหม่ ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะกระทำได้ (สุภาพ วาดเขียน ๒๕๒๓: ๑)

ผู้ที่ต้องการจะทำงานวิจัยจะต้องเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษาวิจัยพอสมควร ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษางานวิจัยและบทความ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีเรื่อง

* ตำรา คือ หนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นหนังสือที่ใช้ในระดับใด อาจจะเป็นหนังสือที่ใช้ด้วยกันได้หลายระดับ (ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ๒๕๒๓: ๕) ซึ่งจะช่วยสนับสนุนโปรแกรมการสอนและส่งเสริมจุดมุ่งหมายการสอน (Haris, ed. 1960: 1517)

** บทความ คือ ความเรียงที่เขียนขึ้นโดยมีหลักฐานข้อเท็จจริงและผู้เขียนแทรกข้อ เสนอแนะเชิงวิจารณ์หรือเชิงสร้างสรรค์เอาไว้ด้วย (สิทธา พิณีจวบถล และคณะ ๒๕๑๖: ๗๕)

เกี่ยวกับปัญหาที่ต้องการวิจัยทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงต้องค้นคว้าอย่างมาก ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้เพิ่มพูนความรู้อย่างกว้างขวางอีกวิธีหนึ่ง (ประคองกรรณสูต ๒๕๒๔: ๑-๒)

องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์จะประสบผลสำเร็จได้มีกายน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ คือ บรรณารักษ์ สมาคมวิชาชีพ โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ (Bell 1977: 253) และผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชา (Stone 1970: 543-551)

บรรณารักษ์ จะต้องมีความต้องการที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้า ทันสมัยในทางวิชาการและวิชาชีพ ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งวิชาในสาขานี้มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา บรรณารักษ์จึงจำเป็นต้องขวนขวายติดตามและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้บริการข้อสนเทศที่ทันสมัยอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ บรรณารักษ์สามารถเพิ่มพูนความรู้ของตนได้จากการเข้ารับการศึกษาระบบเป็นทางการ หรือโดยเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการหรือจากการค้นคว้าด้วยตนเอง

สมาคม ชมรมวิชาชีพ มีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อสนองความต้องการของสมาชิก ดังเช่น สมาคมห้องสมุดเฉพาะของอังกฤษ ได้ระดมหน้าทีรับผิดชอบของสมาคมในการจัดการศึกษาต่อเนื่องแก่สมาชิกไว้ เป็นวัตถุประสงค์หลักข้อหนึ่ง ดังนี้

. . . เพื่อพัฒนามาตรฐานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์สารนิเทศ บรรณารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ให้อยู่ในระดับสูง โดยการจัดการศึกษาให้ทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ รวมทั้งการจัดฝึกอบรม . . . (Ashworth, ed. 1967: 558)

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเองได้ตระหนักถึงบทบาทที่จะส่งเสริมการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาชีพของสมาชิกเช่นเดียวกัน จึงได้จัดกิจกรรม

ต่าง ๆ เช่น การอบรม การประชุมสามัญประจำปี การบรรยาย การนำไปศึกษา
งานบรรณารักษศาสตร์ในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

สำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะได้รวมตัวกันจัดตั้งชมรมห้องสมุดเฉพาะขึ้น
เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๒๕ โดยมีคณะบุคคลคณะหนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่
ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในระหว่างที่มีการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมฯ
ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหารงานของชมรมห้องสมุดเฉพาะ ชมรมฯ มีที่ทำการ
อยู่ในสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ห้องสมุดเฉพาะที่มีความประสงค์จะสมัคร เป็น
สมาชิกชมรมฯ จะต้องเป็นสมาชิกของสมาคมฯ ซึ่งสมาคมฯ จะแบ่งเงินค่าสมาชิกให้แก่ชมรม
เป็น จำนวน ๒๔% ของค่าสมาชิกทั้งหมด (จรัส ศรีน้ำเงิน, สัมภาษณ์)

คณะกรรมการบริหารของชมรมฯ ได้มีการพบปะปรึกษาหารือ และร่วมประชุม
กันอย่างเป็นทางการ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์หลัก ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมความสัมพันธ์
ระหว่างสมาชิก การเผยแพร่ข่าวสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และ
ประสบการณ์ทางวิชาการ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะในวิชาชีพบรรณารักษ์ ชมรมฯ
กำหนดกิจกรรมที่จะจัดดังนี้ การจัดปาฐกถาพิเศษ การนำชมห้องสมุดของ
สมาชิก การประชุม และการเสนอข่าวความเคลื่อนไหวในกลุ่มสมาชิกในรูปของ เอกสาร
"ข่าวชมรมห้องสมุดเฉพาะ" และ "จดหมายข่าวจากชมรมห้องสมุดเฉพาะ" (ชมรม
ห้องสมุดเฉพาะ ๒๕๒๖: ๑-๒)

โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม
การศึกษาต่อเนื่องโดย เฉพาะกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบ เป็นทางการ เพราะ เป็น
สถาบันที่มีความพร้อมในด้านบุคลากรผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และอาคาร
สถานที่

โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบ เป็น
ทางการ เปิดสอนในภาคปกติ หรือจัดเป็นหลักสูตรพิเศษแก่ผู้สนใจ เป็นครั้งคราวในตอน
เย็น หรือในวันหยุด และจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบ ไม่เป็นทางการ เช่น การ
อบรม การประชุมทางวิชาการ การสัมมนา ฯลฯ เป็นครั้งคราว

ผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการ เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา ต่อเนื่องของบรรณารักษ์ ผู้บริหารจะเป็นเหตุจูงใจ หรืออุปสรรคสำหรับบรรณารักษ์ที่จะ เข้าร่วมกิจกรรม สโตน (Stone 1970: 543-551) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารควรสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ โดยการอนุญาตให้ลา เพื่อเข้าร่วม กิจกรรม หาเงินทุนสนับสนุน เช่น ค่าพาหนะ ค่าลงทะเบียน รวมทั้งการเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือตำแหน่งให้สูงขึ้น หลังจากที่บรรณารักษ์ได้รับการศึกษาเพิ่มเติมแล้ว

สถาบันที่จัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งที่จัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อผลิตบรรณารักษ์ให้แก่ห้องสมุดทุกประเภท ตามความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่กำลังเพิ่มจำนวนมากขึ้น สถาบันเหล่านั้น ได้แก่ มหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัยครูที่มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในฐานะสมาคมนิสิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งได้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้กับบรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์และการเกษตร เป็นต้น

สถาบันที่จัดการศึกษาต่อเนื่องแบบ เป็นทางการ

การจัดการศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการในสถาบันต่าง ๆ แบ่งออกได้เป็น ๔ ระดับ คือ

๑. ระดับปริญญาโท
๒. ระดับปริญญาตรี
๓. ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
๔. การอบรมที่มีวุฒิบัตร

การศึกษาในระดับปริญญาโท สถาบันที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท มี ๓ สถาบัน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโท ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย ผู้เข้ารับการศึกษจะต้องสำเร็จการศึกษา ชั้นปริญญาบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์ หรือปริญญาบัณฑิตในสาขาวิชาอื่น และได้คะแนนเฉลี่ย ดังนี้ คือ คะแนนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๖๕ % หรือแต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒๐.๕๐ หรือ คะแนนเฉลี่ยเฉพาะชั้นสุดท้ายไม่ต่ำกว่า ๖๕ % หรือแต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒๐.๕๐ หรือ คะแนนเฉลี่ยเฉพาะวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ไม่ต่ำกว่า ๖๕ % หรือแต้มเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๒๐.๕๐ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย ๒๕๒๖: ๒๔) และจะต้องผ่านการสอบคัดเลือก นิสิตจะต้องเรียนวิชาบังคับ ๒๑ หน่วยกิต วิชาเลือก ๑๘ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๕ หน่วยกิต รวม ๔๔ หน่วยกิต สำหรับผู้ไม่มีพื้นความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ต้องเรียนวิชาพื้นฐาน ๑๐ ชั่วโมง โดยไม่นับหน่วยกิต กำหนดระยะเวลาการศึกษา ๒-๔ ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) (ม.ล. จ้อย นันทิวิชรินทร์ ๒๕๒๔: ไม่มีเลขหน้า)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร และวิทยาเขตมหาสารคาม เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในหลักสูตรปริญญาโททางการศึกษา ผู้ต้องการเข้าศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา และมีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า ๒.๕ หรือผู้จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ โดยผ่านการสอบคัดเลือก กำหนดระยะเวลาในการศึกษา ๒-๔ ปี นักศึกษาต้องเรียนวิชาพื้นฐานการศึกษา ๑๒ หน่วยกิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นวิชาเอกบังคับ ๑๒-๑๔ หน่วยกิต วิชาเอกเลือกตามกลุ่ม โดยนักศึกษาเลือกเรียนได้ตามประเภทของห้องสมุดที่ตนทำงานอยู่ หรือต้องการทำงาน คือ กลุ่มที่ ๑ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย กลุ่มที่ ๒ ห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มที่ ๓ ห้องสมุดประชาชน กลุ่มละ ๖-๑๖ หน่วยกิต และการฝึกงาน ๓ หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๖ หน่วยกิต รวม ๔๔ หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้ได้รับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) (เฉลี่ย ^{เฉลี่ย} พันธุ์สีดา ๒๕๒๔: ไม่มีเลขหน้า)

การศึกษาในระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรี มีอยู่ด้วยกัน ๒ ระดับ คือ ระดับมหาวิทยาลัย และระดับวิทยาลัยครู

การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ใน
มหาวิทยาลัย ๗ แห่ง ด้วยกัน คือ

๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบรรณารักษ์ และนักสารนิเทศ
นักเอกสารจดหมายเหตุ นิสิตชั้นปีที่ ๒, ๓ และ ๔ ที่ต้องการจะเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์
เป็นวิชาเอก จะต้องเรียนวิชาบังคับ ๗ รายวิชา ๑๘ หน่วยกิต และวิชาเลือก ๒๔
หน่วยกิต สำหรับการเลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาโท นิสิตต้องเรียนวิชา
บรรณารักษศาสตร์ ๒๔ หน่วยกิต หรือ ๑๒ หน่วยกิต ในกรณีที่นิสิตเลือกวิชาโทสาขาเดียว หรือ
วิชาโท ๒ สาขา ตามลำดับ ("เอกสารประกอบการประชุม เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชา
บรรณารักษศาสตร์ . . . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ๒๕๒๔: ๑-๕)

๒. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์
เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้กับนักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรพื้นฐานของมหาวิทยาลัยในปีที่ ๑
แล้วเลือกวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกในปีที่ ๒-๔ ตามหลักสูตรกำหนดให้นักศึกษา
ต้องศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป ๓๖ หน่วยกิต วิชาในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ไม่น้อยกว่า
๔๑ หน่วยกิต วิชานอกสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์อีกไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต ผู้สำเร็จ
การศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์ ("เอกสารประกอบการ
ประชุม เพื่อพัฒนาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ . . . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์"
๒๕๒๔: ๑-๔)

๓. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดให้นิสิตที่ต้องการสำเร็จการศึกษา
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ ต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป ๖๐
หน่วยกิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ไม่น้อยกว่า ๔๑ หน่วยกิต และวิชารอง (ถ้ามี)
ไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต รวมการเรียนตลอด
หลักสูตร มีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๔๔ หน่วยกิต ("เอกสารประกอบการประชุม เพื่อ
พัฒนาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์ . . . มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" ๒๕๒๔: ๑-๖)

๔. มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์โดยภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ นักศึกษาที่เลือกวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก

จะต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป ๔๗ หน่วยกิต วิชาเอก ๕๑ หน่วยกิต วิชาโท ๑๘ หน่วยกิต และวิชาเลือก ๑๘ หน่วยกิต รวมหน่วยกิตสะสมตลอดหลักสูตร ๑๔๔ หน่วยกิต เมื่อสำเร็จ การศึกษาจะได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาบรรณารักษศาสตร์ (นนทนา ผ็อกผ่อง ๒๕๒๔: ๑-๖)

๕. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ กำหนดให้นักศึกษาที่ต้องการเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก ต้อง เรียนวิชาเอกบังคับจำนวน ๔๓ หน่วยกิต วิชาเลือกแกน ๗ หน่วยกิต วิชาเลือกทั่วไป ๓๖ หน่วยกิต และวิชาบังคับพื้นฐาน ๔๘ หน่วยกิต รวมทั้งสิ้น ๑๓๔ หน่วยกิต และนักศึกษา ต้องฝึกปฏิบัติงานในห้องสมุดไม่ต่ำกว่า ๑๒๐ ชั่วโมง ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญา ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ ("เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเพื่อ พัฒนาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์... มหาวิทยาลัยขอนแก่น" ๒๕๒๔: ๑-๔)

๖. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เปิดสอนวิชาบรรณารักษ- ศาสตร์ โดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ นักศึกษาที่ประสงค์จะเรียน วิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกจะเลือกได้ในชั้นปีที่ ๒ โดยให้นักศึกษาเรียนวิชาพื้น ฐาน ๔๕ หน่วยกิต วิชาเอก ๕๐-๖๒ หน่วยกิต วิชาโท ๓๐-๓๒ หน่วยกิต วิชาเลือก อีก ๒๐-๓๒ หน่วยกิต รวมจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ๑๔๔ หน่วยกิต และนักศึกษา จะต้องผ่านการฝึกงานซึ่งจัดไว้ในรายวิชาห้องสมุดภาคปฏิบัติ (กุศล นาคะชาติ ๒๕๒๓: ๒๔-๓๒)

๗. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มีภาควิชาบรรณา- รักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินการสอนโดยกำหนดให้นักศึกษาที่ต้องการ เลือก เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอกต้องเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต วิชา ระดับต้นของคณะไม่น้อยกว่า ๓๔ หน่วยกิต วิชาเอก ๓๔ หน่วยกิต วิชาโทไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า ๑๐ หน่วยกิต รวมหน่วยกิตสะสมทั้งสิ้น ไม่น้อยกว่า ๑๓๘ หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะ ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิตสาขาบรรณารักษศาสตร์ (มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะ อักษรศาสตร์ ม.ป.ป.: ๑-๔)

การศึกษาในระดับวิทยาลัยครู การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรี

ในวิทยาลัยครูมีการสอนอยู่ ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตร ๒ ปี และหลักสูตร ๔ ปี ดังนี้

๑. หลักสูตร ๒ ปี ผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้จะต้องได้รับประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาระดับสูง หรือเทียบเท่า (ปกศ.๕๖) โดยผ่านการสอบคัดเลือก กำหนดให้ผู้เรียนเรียน
 วิชาพื้นฐาน ๑๔ หน่วยกิต วิชาชีพรู ๑๘ หน่วยกิต วิชาเอก ๑๘ หน่วยกิต วิชาโท
 ๔ หน่วยกิต และวิชาเลือก ๖ หน่วยกิต รวม ๖๐ หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้
 รับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) ("เอกสารประกอบการประชุมทางวิชา
 การ เพื่อพัฒนาหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์...วิทยาลัยครู" ปัจจุบัน เปิด
 สอนอยู่ในวิทยาลัยครู ๘ แห่ง (กลุ่มสนามจันทร์ ๒๕๒๕ : ๓๗-๓๘) คือ วิทยาลัยครูบ้าน
 สมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลัยครูเทพสตรี วิทยาลัยครูเพชรบุรี-
 วิทยาลัยนครราชสีมา วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่
 วิทยาลัยครูนครราชสีมา

๒. หลักสูตร ๔ ปี หลักสูตรนี้ผู้ที่จะเข้ารับการศึกษาคงได้รับประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาหรือเทียบเท่า ประโยคครูประถม หรือเทียบเท่า และประโยคเตรียม
 อุดมศึกษา หรือ ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (กลุ่มสนามจันทร์ ๒๕๒๕ : ๓๕)
 มีวิทยาลัยครู ๒ แห่งที่เปิดสอนหลักสูตรนี้ คือ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และวิทยาลัย
 ครูกาญจนบุรี (กลุ่มสนามจันทร์ ๒๕๒๕ : ๓๔) ซึ่งการเรียนในหลักสูตรนี้มี ๓ แบบด้วย
 กัน (ริลาวัลย์ เฝ้าเพ็ง ๒๕๒๕ : ๒๓) คือ

- แบบที่ ๑ เรียนวิชาเอกอย่างน้อย ๓๘ หน่วยกิต วิชาโท ๑๗ หน่วยกิต
- แบบที่ ๒ เรียนวิชาเอกอย่างน้อย ๓๐ หน่วยกิต วิชาโท ๒ สาขาวิชา ๑ ละ
 ๑๕ หน่วยกิต
- แบบที่ ๓ เรียนวิชาเอกอย่างน้อย ๓๐ หน่วยกิต วิชาเอกอื่น ๆ อีก
 ๓๐ หน่วยกิต

การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูที่เปิดสอน
 หลักสูตรระดับนี้กำหนดให้ผู้ต้องการเข้ารับการศึกษาคงต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาหรือเทียบเท่าประโยคครูประถม หรือเทียบเท่า หรือประโยคเตรียม
 อุดมศึกษา ผู้เรียนต้องเรียนวิชาพื้นฐาน ๒๔ หน่วยกิต วิชาชีพรู ๒๔ หน่วยกิต วิชา

เอกบรรณารักษศาสตร์ ๑๔ หน่วยกิต วิชาโท ๘ หน่วยกิต รวม ๗๐ หน่วยกิต (กรม
การฝึกหัดครู ๒๕๒๐: ๘-๘) วิทยาลัยครูที่เปิดสอนหลักสูตรนี้มี ๒๐ แห่ง ดังนี้ (กลุ่ม
สนามจันทร์ ๒๕๒๕: ๓๔)

๑. วิทยาลัยครูจันทระเกษม
๒. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๓. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
๔. วิทยาลัยครูสวนดุสิต
๕. วิทยาลัยครูธนบุรี
๖. วิทยาลัยครูยะลา
๗. วิทยาลัยครูสงขลา
๘. วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี
๙. วิทยาลัยครูภูเก็ต
๑๐. วิทยาลัยครูเทพสตรี
๑๑. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
๑๒. วิทยาลัยครูจันทบุรี
๑๓. วิทยาลัยครูนครสวรรค์
๑๔. วิทยาลัยครูเชียงใหม่
๑๕. วิทยาลัยครูสกลนคร
๑๖. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
๑๗. วิทยาลัยครูนครราชสีมา
๑๘. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
๑๙. วิทยาลัยครูสุรินทร์
๒๐. วิทยาลัยครูมหาสารคาม

หลักสูตรการอบรมที่มีผู้สมัคร สถาบันการศึกษา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดการอบรมขึ้นเพื่อให้บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ของ
ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพและทางวิชาการ อันจะเป็น

ประโยชน์ต่อการจัดบริการให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมส่วนใหญ่มักจัดในช่วงฤดูร้อน หรือเป็นการอบรมที่มีช่วงเวลาสั้น ๆ ผู้ผ่านการอบรมจะได้รับวุฒิบัตร สถาบันที่จัดการอบรมดังกล่าว ได้แก่

๑. สถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ของมหาวิทยาลัย เป็นผู้จัด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

๒. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๓. กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์

๔. หอสมุดแห่งชาติ

๑. สถาบันอุดมศึกษา

๑.๑ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เริ่มการจัดฝึกอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ภาคฤดูร้อน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นต้นมา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ที่ทันสมัยแก่บรรณารักษ์และอาจารย์ที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมว่าจะต้อง เป็นบรรณารักษ์หรือนุคนคคนที่ทำงานในห้องสมุดหรือศูนย์สารนิเทศ มีวุฒิการศึกษาอย่างต่ำปริญญาตรี ทั้งนี้ในการรับผู้เข้ารับการอบรมในครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒๐ คน และไม่เกิน ๔๐ คน การอบรมที่ได้จัดมาแล้วมี ๒ ครั้ง คือ

๑. "การใช้หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒" เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน - ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๒๔ มีผู้เข้ารับการอบรม ๓๑ คน (กฤติยา อัทธากร, สัมภาษณ์) มีการวัดผลและมอบวุฒิบัตรให้กับผู้ผ่านการวัดผล

๒. "วิธีวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์" เริ่มเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม - ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖ มีผู้เข้ารับการอบรมรวม ๓๑ คน (ประภาวดี สืบสนธิ์, สัมภาษณ์) และมอบวุฒิบัตรให้แก่ผู้ผ่านการอบรม

๑.๒ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ได้จัดกิจกรรมดังนี้

๑. การจัดรายวิชา Library Understudy เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕
ก่อนที่จะมีการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างเป็นทางการ โดยรับผู้สำเร็จปริญญาตรีมา
ฝึกงานและศึกษาเพิ่มเติมในรายวิชาที่จัดขึ้น รายวิชานี้ต่อมาได้ขยาย เปลี่ยน เป็นหลักสูตร
ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ (สุนทร แก้วลาย, จดหมาย)

๒. การอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ในระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๒๔ ปีละ ๓ รุ่น ตามโครงการห้องสมุดโรงเรียน
มาตรฐาน โดยร่วมมือกับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้
ครูบรรณารักษ์มีความรู้ความสามารถออกไปปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียน ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ (เฉลียว พันธุ์สีดา, สัมภาษณ์)

๑.๓ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
โดยความร่วมมือระหว่าง สำนักวิจัยและบริการคอมพิวเตอร์ และโครงการห้องสมุดกลาง
ของสถาบันฯ ได้จัดอบรมทางวิชาการเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๘-๒๕ เมษายน ๒๕๒๖
เรื่อง คอมพิวเตอร์เพื่องานห้องสมุด มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้
ถึงหลักการ ส่วนประกอบ โครงสร้าง ตลอดจนการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาระบบ
ห้องสมุด ผู้เข้าอบรมเป็นบรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด จำนวน ๕๖ คน มี
การมอบวุฒิบัตรให้กับผู้ผ่านการอบรม (สุรีย์ นุทงามงคล, สัมภาษณ์)

๑.๔ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มี
นโยบายที่จะเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์เอกสาร
ศูนย์สารนิเทศ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ โดยจัดให้มี โครงการการศึกษาต่อเนื่องทาง
บรรณารักษศาสตร์ขึ้น ผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการดังกล่าวจะได้รับวุฒิบัตร เมื่อ
สอบผ่านการอบรม สำหรับการอบรมตามโครงการนี้ได้จัดมาแล้ว ๒ ครั้ง คือ

โครงการ "ดำเนินงานศูนย์เอกสาร/ศูนย์สารนิเทศ" มีวัตถุประสงค์
เพื่อให้ผู้อบรมได้ทราบแนวความคิดและการดำเนินงาน การจัดหาและการเก็บ
ข้อสนเทศ การบริการข้อสนเทศ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในศูนย์เอกสาร

ศูนย์สารนิเทศ สำหรับรุ่นที่ ๑ เปิดอบรมเต็มวันในวันเสาร์ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม - ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักบรรณสารการพัฒนา ๒๕๒๖ ขจ. ๑-๒)

โครงการ "การจัดหมู่หนังสือระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน" มีเนื้อหาเกี่ยวกับระบบการจัดหมู่หนังสือและการจัดหมู่หนังสือระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๖ เฉพาะวันเสาร์เต็มวัน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักบรรณสารการพัฒนา ๒๕๒๖ ก: ๑-๒)

๒. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้จัดหลักสูตรการอบรมวิชาการศึกษาศาสตร์ระยะสั้นให้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ไม่มีโอกาสได้เรียนวิชาการศึกษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ คือ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเฉพาะ การอบรมครั้งแรกเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และได้จัดติดต่อกันเป็นประจำทุกปี

สำหรับการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ สมาคมฯ จัดให้มีการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะขึ้นทุกปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นต้นมา ยกเว้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ๒๕๐๙ ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๓ จนถึงปัจจุบันมีผู้ผ่านการอบรมแล้วทั้งสิ้น ๔๕๕ คน (สุณีย์ ศรีสม, สัมภาษณ์) การจัดหลักสูตรการอบรมส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรที่สอนในมหาวิทยาลัยเป็นแนวทาง แล้วดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ หลักสูตรการอบรมแบ่งออกเป็น ๔ หมวด (จรี อุดรรัตน์ ๒๕๒๒: ๕๐-๕๒) คือ

๑. การบริหารและการดำเนินการของห้องสมุด
๒. การเลือกหนังสือและโสตทัศนูปกรณ์
๓. การจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ
๔. หนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถาม

ในการอบรมแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ ๔๕ วัน ในราวปลายเดือนมีนาคม - ต้นเดือนพฤษภาคม ของทุกปี (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ม.ป.ท.: ๑)

หลังจากการอบรมจะมีการสอบวัดผล ผู้สอบผ่านจะได้รับวุฒิบัตรซึ่งจะมีพิธีมอบวุฒิบัตรให้ผู้ผ่านการอบรมในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมฯ

๓. กระทรวงสาธารณสุข โดยกองวิชาการ กรมการแพทย์ ได้จัดอบรม หลักสูตรระยะสั้นในหัวข้อ "บรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์" ขึ้นทุกปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์ ได้ทราบถึงหลักการแนวความคิด และวิธีการทางด้านห้องสมุดทางการแพทย์ ตลอดจนวิธีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของห้องสมุดในหน่วยงานของตน (กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ ๒๕๒๓: ๒) การอบรมใช้เวลาประมาณ ๕ วัน เมื่อการ อบรมสิ้นสุด มีการทดสอบความรู้ ความเข้าใจในงานห้องสมุด และมอบวุฒิบัตรให้ผู้ผ่าน การอบรม นอกจากนี้ยังจัดให้มีการประเมินผลระยะยาวโดยติดตามผลการอบรม ด้วยการส่ง แบบสอบถามตลอดจนการนิเทศว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงห้องสมุดไปอย่างไรบ้าง มีผู้เข้ารับการอบรมครั้งละประมาณ ๕๐ คน (กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ ๒๕๒๓ : ๔)

๔. หอสมุดแห่งชาติ ได้จัด "โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ห้องสมุดระดับ ๑-๒" วัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดได้รับความรู้และประสบการณ์ในงาน ห้องสมุดทุกแขนง ทั้งการจัดหา จัดหมู่ การบริการ และกิจกรรมห้องสมุดตามระดับงาน ของผู้เข้าอบรม การจัดอบรมนี้จัดขึ้นทุกปี ใช้เวลาอบรมประมาณ ๒ สัปดาห์ ผู้เข้ารับ การอบรมจะต้องผ่านการทดสอบทั้งข้อเขียนและภาคปฏิบัติจึงจะได้รับวุฒิบัตร

จากการสำรวจการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องทางบรรณารักษศาสตร์แบบ เป็นทางการที่จัดขึ้นในประเทศให้กับบรรณารักษ์ ปรากฏว่า กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่จะอยู่ใน รูปของการเข้ารับการศึกษาค้นคว้าในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อรับปริญญาบัตร และ ในรูปของการอบรมที่มีวุฒิบัตร ที่จัดโดยสถาบันการศึกษา และสมาคมห้องสมุดแห่ง ประเทศไทย หอสมุดแห่งชาติ และกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

สำหรับสถาบันที่จัดกิจกรรมการศึกษาต่อ เนื่องแบบ เป็นทางการให้กับบรรณารักษ์ ห้องสมุดเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยตรงมีเพียงสถาบันเดียว คือ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

สถาบันที่จัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์แบบไม่เป็นทางการ

สถาบันการศึกษาที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการขึ้นเพื่อให้ผู้ต้องการความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และไม่สามารถเข้ารับการศึกษในหลักสูตรระยะยาวในสถาบันการศึกษาได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ กิจกรรมที่สถาบันดังกล่าวจัด ได้แก่ การสัมมนา การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การอบรม ฯลฯ รวมทั้งส่งเสริมให้บรรณารักษ์ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการจัดทำเอกสาร และวารสารบรรณารักษศาสตร์พิมพ์ออกเผยแพร่ สถาบันที่จัดกิจกรรมเหล่านั้น ได้แก่

๑. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายที่จะส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ให้บรรณารักษ์ จึงได้จัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ขึ้น ได้แก่ การประชุมทางวิชาการ การบรรยาย และการอภิปราย

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้จัดให้มีการประชุมทางวิชาการ เรื่อง "การประชุมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์" ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๗ มกราคม ๒๕๒๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ให้สอดคล้องกับความต้องการทางวิชาชีพในปัจจุบัน และเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ผู้เข้าร่วมประชุมครั้งนี้เป็นผู้แทนจากสถาบันการศึกษาที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ตลอดจนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ("ข่าวภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" .๒๕๒๔: ๗๒)

สำหรับการบรรยายและการอภิปรายทางวิชาการ ที่ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้จัดไปแล้วมีดังนี้

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๒๒ จัดการบรรยายเรื่อง "การไปศึกษาและดูงานที่ประเทศอังกฤษ" ณ ห้องสมุดภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ โดย อากา ดาย จากห้องสมุดบริติชเทานซ์ซิล ("ข่าวบรรยายทางวิชาการ" ๒๕๒๔: ๗)

วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๒ จัดการบรรยายเรื่อง "เก็บเล็กผสมน้อย เมื่อครั้งไปประชุมสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ปี ๑๙๗๔" โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดา สุนประเสริฐ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ ห้องสมุดภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ ("ข่าวบรรยายทางวิชาการ" ๒๕๒๔ : ๗)

วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คลารา แจคสัน จากมหาวิทยาลัยเคนท์ ได้บรรยายประสบการณ์เกี่ยวกับหนังสือเด็กและการให้บริการที่ห้องสมุด เอ.ยู.เอ.

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๓ จัดการอภิปรายเรื่อง "แนวทางการพัฒนาห้องสมุดประชาชน" โดย จินดา สิงห์ปรีชา บรรณารักษ์ห้องสมุดสถานสอนภาษา (เอ.ยู.เอ.) เสนาะ บุญเทือง หัวหน้างานอุปกรณ์การศึกษาและสื่อการสอน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เสาวลักษณ์ เตพละกุล นักสังคมสงเคราะห์ สำนักงานสวัสดิการ กรุงเทพมหานคร ประพิณ ชลหาญ หัวหน้าหน่วยห้องสมุดธนาคารศรีนคร โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณี วราทร เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ("ข่าวบรรยายทางวิชาการ" ๒๕๒๔ : ๖)

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๓ จัดการอภิปรายเรื่อง "ปัญหาของห้องสมุด มหาวิทยาลัย และทางแก้" ผู้ร่วมอภิปรายคือ ผกายวรรณ เจียมเจริญ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิสิทธิ์ จินตวงศ์ บรรณารักษ์หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิภาวรรณ มนูญิจู บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภัย ประกอบผล ผู้อำนวยการฝ่ายหอสมุดมหาวิทยาลัย สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วา สมบูรณ์กุล ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิษณุ ทัพเที่ยง เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ("ข่าวภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ๒๕๒๔ : ๗๑)

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๔ จัดการบรรยาย เรื่อง "การประชุมคอนซาล ครั้งที่ ๕" โดย อุทัย ทูตियโพธิ ผู้อำนวยการกองห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๔ จัดการบรรยาย เรื่อง "บทบาทของห้องสมุดที่สัมพันธ์กับการพัฒนาหนังสือ" โดย ศาสตราจารย์ แมนมาส ขวลิต ผู้อำนวยการศูนย์หนังสือแห่งเอเชีย แปซิฟิกขององค์การยูเนสโก การารจี ณ ตึกอักษรศาสตร์ ๔ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๖ จัดการบรรยาย เรื่องราวจากการประชุมที่
ประเทศไต้หวัน โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จ้อย นันทิวิชรินทร์ และการ
บรรยายเรื่องราวจากการประชุมคอนซาล ครั้งที่ ๖ ณ ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๑
สิงหาคม ๒๕๒๖ โดย รองศาสตราจารย์อัมพร ทิชะระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วรณี
ศิริสุนทร (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
๒๕๒๖: ๑)

๒. สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ได้จัดสัมมนาทางวิชาการ ๒ ครั้ง และการบรรยายพิเศษ ๑ ครั้ง

วันที่ ๒๓-๒๗ มีนาคม ๒๕๒๔ จัดสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "การบริหาร
ห้องสมุด" มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุคลากร การเงิน และปัญหาการบริหารงานห้องสมุด

วันที่ ๑๔-๑๕ มีนาคม ๒๕๒๔ จัดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "งาน
เทคนิคและบริการด้านวารสาร" เนื้อหาของการสัมมนาครอบคลุมการผลิต การให้บริการ
และปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับงานวารสารในห้องสมุด

การสัมมนาทางวิชาการทั้ง ๒ ครั้ง ใช้เวลาสัมมนาเพียงครึ่งวันเช้า
ตั้งแต่ เวลา ๘.๓๐-๑๒.๐๐ น. ผู้เข้าร่วมสัมมนาต้องมีวุฒิอย่างต่ำปริญญาตรี จำนวน
ผู้เข้าสัมมนาครั้งและประมาณ ๖๐ คน (บำเพ็ญ โรจน์ปรีชา, สัมภาษณ์)

วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ จัดการบรรยายพิเศษ เรื่อง "การประมวล
และวิเคราะห์หนังสือบรรณานุกรมและหนังสือบรรณานุกรมที่ผลิตในประเทศไทย : ผลการวิจัย
ประสบการณ์ ข้อคิดเห็น" โดย รองศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลินธุโสภณ มี
บรรณารักษ์และผู้สนใจเข้าฟังการบรรยายประมาณ ๒๐๐ คน (บำเพ็ญ โรจน์ปรีชา,
สัมภาษณ์)

สำนักบรรณ สารการพัฒนาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้จัดอบรมเรื่อง "การใช้คอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด" เนื่องจากมีผู้สนใจเข้ารับการอบรมเป็นจำนวนมาก จึงได้จัดการอบรมออกเป็น ๒ ครั้ง คือ ในวันที่ ๑๔ และ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ โดยกำหนดผู้เข้าอบรมครั้งละไม่เกิน ๓๕ คน วิทยากร คือ เจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของสถาบันฯ (จิรวรรณ ภักดีบุตร, สัมภาษณ์)

๔. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตรเกิดขึ้นอย่างมากมายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้บรรณารักษ์ห้องสมุดการเกษตรต้องขวนขวายหาความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับข้อสนเทศทางการเกษตรอย่างถูกต้อง และรวดเร็วให้ทันกับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเกษตรแห่งชาติ (National AGRIS Centre) รวมทั้งเข้าร่วมโครงการของธนาคารข้อมูลสารสนเทศการเกษตรสำหรับเอเชีย (AIBA - Agricultural Information Bank for Asia) จึงเห็นเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์ให้กับนักสารสนเทศ บรรณารักษ์ห้องสมุดทางการเกษตร และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ จึงได้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ในรูปของการสัมมนา และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลายครั้งดังนี้

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๒๒ ได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง "ระบบข้อมูลทางการเกษตร" โดยมีวิทยากร ชื่อ P.J. Boyle จาก Commonwealth Agricultural Bureaux และ A. Green จาก Tropical Products Institute ประเทศอังกฤษ ("Workshop on Agricultural Information Sources." 1979 : ๑-๔)

วันที่ ๒๔ เมษายน - ๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒ ได้จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การผลิตและการจัดเก็บเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตรในระบบ AGDEX" ซึ่งได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลออสเตรเลีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงการใช้ข้อมูลอย่างสะดวก รวดเร็วขึ้น ผู้บรรยายคือ H.M. Russell จาก Department of Agriculture รัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย มีบรรณารักษ์เข้าร่วมสัมมนาประมาณ ๓๐ คน (สรุปการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การผลิตและการจัดเก็บเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร ในระบบ AGDEX 2523 : 27-28)

วันที่ ๑๑-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๔ จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่องการพัฒนา
ห้องสมุดเกษตร มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดทางเกษตรในด้าน เทคนิค
การดำเนินงาน และการบริการให้กับผู้ใช้ห้องสมุด มีบรรณารักษ์ห้องสมุดเกษตรทั่วประเทศ
เข้าร่วมสัมมนา ๔๐ คน วิทยากรคือ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่จากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรฯ สำนักหอสมุด ๒๕๒๔ : ๑-๒)

วันที่ ๗-๙ กันยายน ๒๕๒๖ จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ความร่วมมือ
ในโครงการศูนย์สนเทศทางการเกษตรแห่งชาติ วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าสัมมนามีความรู้
เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลทางการเกษตร การจัดทำดัชนีทางการเกษตรและบริการข้อมูลเทศ
ทางการเกษตร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป็นแบบแผนเดียวกัน
ผู้เข้าสัมมนาเป็นบรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศที่รับผิดชอบงานจัดหา งานดัชนี งานบรรณา-
ณกรรม และงานบริการข้อมูลเทศ จำนวน ๑๔ คน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักหอสมุด ๒๕๒๖ :
๑-๔)

๕. กองสนเทหวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีฯ ได้จัดกิจกรรม ดังนี้ คือ (ทวีลักษณ์ บุญคง,
จดหมาย)

เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๒๔ ประสานงานกับ World Intellectual Property
Organization (WIPO), ESCAP, Swedish Patent Office และ Swedish
International Development Agency (SIDA) จัดสัมมนาเรื่อง "Patent
Information and the International Patent Classification (IPC)"
ใช้เวลา ๔ วัน การสัมมนาจัดขึ้นทั้งที่กรุงเทพฯ และเชียงใหม่

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๖ ได้จัดบรรยายเรื่อง "Transfer of Technology
by Means of Patent Documentation" โดยเจ้าหน้าที่จาก INPADOC

เนื่องจากในปัจจุบันกองสนเทหวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังขาดแคลน
ผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสม รวมทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานเองยังต้องได้รับการศึกษาอบรมอีกมาก
จึงทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้บ่อยครั้ง (ทวีลักษณ์ บุญคง, จดหมาย)

๖. กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการประชุม เมื่อวันที่
๑๓-๑๔ มีนาคม ๒๕๒๖ ในหัวข้อ การประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์สถานที่ศึกษา
วิทยาเกษตรกรรมทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการจัดหาตำรา

การจัดการและการปรับปรุงห้องสมุดสถานศึกษาวิทยาลัย เกษตรกรรมมีวิทยากรจากกองวิทยาลัย เกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และบริติช เคาน์ซิล ผู้เข้าร่วมการประชุมเป็นเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ จากวิทยาลัย เกษตรกรรมทั่วประเทศ จำนวน ๔๑ คน (กรมอาชีวศึกษา ๒๕๒๖ : ๑-๖)

๗. ทบวงมหาวิทยาลัย ร่วมกับ บริติช เคาน์ซิล ได้จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การพัฒนาห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" ระหว่าง วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ - ๖ มีนาคม ๒๕๒๔ ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนา ห้องสมุด และศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ และเพื่อพิจารณาแนวทางในการร่วมมือประสานงาน ในการสร้างข่ายงานสารนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านทฤษฎีและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการให้บริการสนเทศ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นผู้แทนจากสำนักหอสมุด หอสมุดกลาง ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บริติช เคาน์ซิล และสำนักปลัดทบวงมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น ๔๐ คน วิทยากรคือ Dr. T.D. Wilson จาก Information Studies, Sheffield University และ Simon Francis ผู้อำนวยการห้องสมุด Polytechnic of North London (ทบวงมหาวิทยาลัย ๒๕๒๔ : ๑๐-๑๑)

๘. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดได้รับความรู้ทางวิชาชีพและวิชาการใหม่ ๆ โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุม การอบรม รวมทั้งการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรม อีกด้วย (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ๒๕๒๖ : ๑) กิจกรรมที่สมาคมฯ ได้จัดขึ้นมีดังนี้

๘.๑ การประชุมทางวิชาการ สมาคมฯ กำหนดให้มีการประชุมใหม่ปีละ ครั้ง ๆ ละ ประมาณ ๕ วัน เพื่อให้สมาชิกทั่วประเทศได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันอีกทั้งแก้ปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ ทางวิชาชีพ ในการประชุม

แต่ละครั้ง สมาคมฯ ได้กำหนดหัวเรื่องซึ่งมักเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในขณะนั้น (จรี อุดมรัตน์ ๒๕๒๖: ๒๔-๓๒) สำหรับหัวข้อของการประชุมสามัญประจำปี ซึ่งสมาคมฯ ได้จัดมาแล้วในช่วง ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ได้แก่

พ.ศ. ๒๕๑๗ "ปัญหาการบริหารงานห้องสมุด" ณ หอสมุดแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๑๘ "บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษา "

ณ หอสมุดแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๑๙ "การประชุมสัมพันธ์ห้องสมุด" ณ หอสมุดแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๒๐ "ระบบสารนิเทศแห่งชาติจะช่วยพัฒนาศูนย์สารนิเทศ

หอจดหมายเหตุ และห้องสมุดได้อย่างไร" ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๒๑ "บทบาทของห้องสมุดต่อการศึกษาจากระบบ" ณ ห้อง

ประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

พ.ศ. ๒๕๒๒ "สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยกับการพัฒนาห้อง

สมุดและวิชาชีพบรรณารักษ์" ณ โรงละครแห่งชาติและห้องประชุม หอสมุดแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๒๓ "บรรณารักษ์ห้องสมุดยุคใหม่" ณ ห้องประชุมมหา

วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

พ.ศ. ๒๕๒๔ "ห้องสมุดกับการพัฒนาสังคมตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕"

ณ ห้องประชุมโรงเรียนสถานสอนภาษา สมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา (เอ.ยู.เอ.)

พ.ศ. ๒๕๒๕ "บริการสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา" ณ หอประชุม

โรงพยาบาลสงฆ์

พ.ศ. ๒๕๒๖ "ห้องสมุดในยุคใหม่" ณ ห้องประชุมโรงเรียน

สถานสอนภาษา สมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา

นอกจากนั้น สมาคมฯ ยังได้เป็นเจ้าของจัดประชุมบรรณารักษ์แห่ง

เอเชียอาคเนย์ (CONSAL) ครั้งที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ณ โรงแรมอินทราเรเจนต์ กรุงเทพฯ โดยมีหัวข้อของการประชุมคือ "ความร่วมมือระหว่างภูมิภาคเพื่อการพัฒนา ระบบสารนิเทศแห่งชาติ" (Regional Co-operation for the Development of National Information Service)

๘.๒ การสัมมนาเชิงวิชาการ สมาคมฯ ได้จัดเป็นครั้งคราวดังนี้ คือ
 การสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาการลงชื่อผู้แต่งของชาวไทยในบัตรรายการ
 หนังสือเมื่อวางหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งเฉพาะชื่อบุคคลให้เป็นมาตรฐาน

การสัมมนาผู้บริหารงานห้องสมุด ซึ่งจัดร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒน-
 บริหารศาสตร์ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับ เทคนิคการ
 บริหารสมัยใหม่ และเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา และร่วมมือประสานงานห้องสมุด

โครงการสัมมนาร่วมกับสภาสังคมสงเคราะห์ โดยจัดสัมมนา
 บรรณารักษศาสตร์ เรื่อง "วิธีให้บริการข่าวสารประชากรและการวางแผนครอบครัว"
 เพื่อให้บรรณารักษ์ทั่วประเทศทราบถึงบทบาทและบริการของห้องสมุดในด้านประชากร
 และการวางแผนครอบครัว และได้จัดสัมมนาขึ้นในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ

๘.๓ การศึกษาและดูงานในต่างประเทศ สมาคมฯ ได้รับเงินช่วยเหลือ
 จากมูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ มูลนิธิเอเชีย เพื่อให้บรรณารักษ์ไทยไปประชุมและดูงาน
 ห้องสมุดในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มาเลเซีย และสิงคโปร์ เมื่อ
 พ.ศ. ๒๕๐๗ และ ๒๕๑๗ ตามลำดับ

นอกจากนี้ สมาคมฯ ยังได้ทำหน้าที่นำบรรณารักษ์ที่สนใจไปเข้าร่วม
 ประชุมบรรณารักษ์เอเชียอาคเนย์ (CONSAL) ซึ่งจัดขึ้นที่ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งนำ
 เข้าชมงานห้องสมุดของประเทศนั้น ๆ ด้วย

๘. ชมรมห้องสมุดเฉพาะ ชมรมฯ ได้จัดการบรรยายพิเศษ โดยเชิญ
 ดร. ธีการจัน (Dr.Thiagarajan) ผู้อำนวยการศูนย์สารนิเทศทางวิทยาศาสตร์
 และเทคโนโลยีแห่งแคลิฟอร์เนีย มาบรรยายเกี่ยวกับข้อสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 ณ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖

๑๐. สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้จัดอบรม เรื่อง "ความรู้
 พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์แก่บรรณารักษ์ระดับมหาวิทยาลัย" ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๔
 ตุลาคม ๒๕๒๓ วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบรรณารักษ์ และอาจารย์
 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ในการปฏิบัติงานและการสอนในด้านการวิเคราะห์เนื้อหา
 และจัดหมวดหมู่สิ่งพิมพ์ทางวิทยาศาสตร์ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าทาง

วิทยาศาสตร์ ตลอดจนการจัดทรัพยากรห้องสมุดในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ โดยวิธีการบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การใช้โสตทัศนวัสดุ และเอกสารประกอบการอบรม (สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ๒๕๒๓: ๑-๒) วิทยากรได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์และบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๔๔ คน (วิภาวรรณ มนูญปัจ, สัมภาษณ์)

๑๑. สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology) ทางห้องสมุด และศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาค ได้จัดการฝึกปฏิบัติงานให้กับบรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นการเตรียมแบบบันทึกข้อมูล (Work sheet) และการฝึกการลงข้อมูล (Data entry) และเรียกใช้ข้อมูล จากฐานข้อมูลที่เก็บบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลที่เก็บบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลจากศูนย์เอกสารเฉพาะสาขา ๔ ศูนย์ คือ (ตฤณา สมบูรณ์กุล, จดหมาย)

๑. ศูนย์ข่าวสารแห่งเอเชียด้านวิศวกรรมธรณี (Asian Information Center for Geotechnical Engineering - AGE)

๒. ศูนย์ข่าวสารเฟอร์โรซีเมนต์ระหว่างชาติ (International Ferrowcement Information Center - IFIC)

๓. ศูนย์ข่าวสารทรัพยากรพลังงานทดแทน (Renewable Energy Resources Information Center - RERIC)

๔. ศูนย์ข่าวสารสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Sanitation Information Center - ENSIC)

๑๒. บริติช เคาน์ซิล ได้จัดกิจกรรมดังนี้

ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้จัดสัมมนาเรื่อง "การจัดวัสดุไม่ตีพิมพ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย" (Non-book Media Programmes in University Libraries) โดย แอนโทนี ฮิวจ์ ทอมป์สัน (Anthony Hugh Thompson) เป็นผู้บรรยาย ณ ห้องประชุมชั้น ๓ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เข้าสัมมนาเป็นบรรณารักษ์ฝ่ายโสตทัศนวัสดุ และอาจารย์ที่สอนวิชานี้จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวม ๑๔ คน (ผ่องพรรณ รัตนภูษิต, สัมภาษณ์)

วันที่ ๕-๘ กันยายน ๒๕๒๖ จัดสัมมนา เรื่อง "การผลิตโสตทัศนูปกรณ์ และโปรแกรมสำหรับให้ความรู้แก่ผู้ใช้" (Production of A.V. Aids and Programmes for User Education) โดย ทอมป์สัน เป็นผู้บรรยายและสาธิตวิธีการ ที่แผนกโสตทัศนูปกรณ์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่ หอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

นอกจากนี้ บริติช เคานซิล ยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม เช่น ร่วมกับสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "ระบบขั้วฉีตเคทางการเกษตร" เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ - ๒ มีนาคม ๒๕๒๒ ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การพัฒนาห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย" เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ - ๖ มีนาคม ๒๕๒๔ การบรรยายพิเศษ ได้เชิญศาสตราจารย์ ปีเตอร์ ฮาวาร์ด - วิลเลียมส์ (Professor Peter Havard-Williams) หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยลัฟเบอเรอ์ (Loughborough University) และเป็นรองประธานสมาคมห้องสมุดอังกฤษ มาบรรยายเรื่อง การพัฒนาการห้องสมุดในประเทศไทยอังกฤษ ในระหว่างวันที่ ๒๔-๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๕ ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร (British Council 1982: 1-2)

๑๓. โรงเรียนสถานสอนภาษา สมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกา (เอ.ยู.เอ) ห้องสมุดของโรงเรียนฯ หรือที่รู้จักกันแพร่หลายในนามห้องสมุด เอ.ยู.เอ. จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องหลายครั้ง เท่าที่มีหลักฐานปรากฏ ได้แก่

จัดการบรรยายใน พ.ศ. ๒๕๒๑ โดย ดร.เชา ลอย ทอม (Dr. Chaw Loy Tom) อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเดนเวอร์ (Graduate School of Librarianship, University of Denver) เรื่อง "วรรณกรรมเด็ก"

พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การบริหารงานห้องสมุด" ระหว่างวันที่ ๖-๗ ธันวาคม มี ดร. วาสเซอร์แมน (Dr. Wasserman) เป็นวิทยากร

พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการอภิปราย เรื่อง "วรรณกรรมเด็กในประเทศไทย"
โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและนักเขียน นักวิจารณ์หนังสือสำหรับเด็ก มาร่วมอภิปราย

จัดฉายแถบบันทึกภาพ เรื่อง "Library of Congress: A Portrait
of an American Institute" เมื่อวันที่ ๒๑ และ ๒๔ กุมภาพันธ์ และ ๑๔ ธันวาคม
๒๕๒๓

จัดฉายแถบบันทึกภาพเรื่อง "การทวีปตรรายการตามหลักเกณฑ์แห่งไกล-
อเมริกา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒" เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๓

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ได้ฉายแถบบันทึกภาพเรื่อง "ความต้องการของ
ผู้ใช้ห้องสมุด"

๑๔. ห้องสมุดแห่งชาติ ในฐานะที่ห้องสมุดแห่งชาติได้ร่วมโครงการช่วยระบบสารนิเทศ
แห่งชาติและทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลวารสารแห่งชาติ (ISDS National Centre)
และศูนย์ข้อมูลวารสารระดับภูมิภาคเอเชีย* (ISDS Regional Centre for
Southeast Asia หรือ ISDS-SEA) จึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล
และเผยแพร่ข้อมูล รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานระหว่างศูนย์ข้อมูลวารสารแห่งชาติกับศูนย์ฯ
ภูมิภาค และศูนย์สากล** รวมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์ฯ แห่งชาติ
ในช่วยงานศูนย์ภูมิภาคอีกด้วย (แม้มาส ขวลิขิต ๒๕๒๐: ๔-๑๐) ห้องสมุดแห่งชาติจึง
ได้จัดให้มีการอบรม และการประชุม ฯลฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหลายครั้งดังนี้

การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ระบบข้อมูลวารสารระหว่างชาติแห่งภูมิภาค
เอเชียอาคเนย์ (ISDS-SEA Training Workshop) ได้จัดอบรมมาแล้ว ๔ ครั้ง
คือ เมื่อวันที่ ๑๔-๒๐ มีนาคม ๒๕๑๙, ๑๔-๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐, ๑๑-๑๓ ตุลาคม
๒๕๒๑ และ ๒๔-๒๗ มกราคม ๒๕๒๔ มีผู้เข้ารับการอบรมแล้วทั้งสิ้น ๓๐ คน จาก
ประเทศสมาชิก ๕ ประเทศ (ฮาวาย กวมณี, สัมภาษณ์)

* ประกอบด้วย ๕ ประเทศ คือ ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์
ฟิลิปปินส์ และไทย

** มีสำนักงานใหญ่ ณ กรุงปารีส

วันที่ ๑-๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ จัดอบรม เรื่อง "เทคนิคสมัยใหม่ในระบบ สารนิเทศ" ซึ่งได้รับความร่วมมือจากองค์การยูเนสโก ส่ง Tefko Saracevic จาก Case Western Reserve University ประเทศสหรัฐอเมริกามาเป็นวิทยากรประจำ ร่วมกับวิทยากรอื่น ผู้เข้ารับการอบรม ได้แก่ บรรณารักษ์ นักบรรณสาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ๗ ประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงศูนย์สารนิเทศ ระบบสารนิเทศต่าง ๆ การให้บริการและความร่วมมือ ในการให้บริการสารนิเทศในระดับชาติ และระดับภูมิภาค (Thailand. Department of Fine Arts. National Library Division. 1974 : 1)

วันที่ ๑-๒๔ ธันวาคม ๒๕๑๙ จัดการอบรม เรื่อง "เทคนิคบริการข่าวสารใน เอเชียอาคเนย์ หอสมุดแห่งชาติร่วมกับกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ และได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูเนสโก โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในศูนย์ข้อมูล ศูนย์เอกสาร และศูนย์สารนิเทศ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน และการให้บริการข่าวสาร ตลอดจนความร่วมมือในการบริการข่าวสารในระดับภูมิภาค ผู้เข้าอบรม ได้แก่ บรรณารักษ์อาวุโส นักบรรณสาร และเจ้าหน้าที่บริการข่าวสาร จำนวน ๒๑ คน จากประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ๕ ประเทศ วิทยากรหลัก คือ A.S. Razaida จาก Indian National Scientific Documentation Centre (INSDOC) (ทรงวิทย์ แก้วศรี, สัมภาษณ์)

วันที่ ๑๒-๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๑ จัดการอบรม เรื่อง "เทคนิคสมัยใหม่ในการ บริการข่าวสารทางวัฒนธรรม" การอบรมครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับระบบสารนิเทศ การจัดเก็บ การให้บริการ และแนวโน้มของสารนิเทศ ผู้เข้ารับการอบรมเป็น บรรณารักษ์ นักบริการข่าวสาร และอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในด้านนี้เท่านั้น (ทรงวิทย์ แก้วศรี, สัมภาษณ์)

วันที่ ๒๑-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การใช้คอมพิวเตอร์กับงานห้องสมุด" มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เบื้องต้น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานห้องสมุด และเพื่อให้มีความรู้ในการจัดทำโปรแกรม เตรียมและการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ผู้เข้าประชุมเป็น บุคลากรในข่ายงานความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนและยืมสิ่งพิมพ์และวัสดุ เพื่อการศึกษา ต้องมีความรู้อย่างต่ำปริญญาตรี (กรมศิลปากร หอสมุดแห่งชาติ ๒๕๒๖ : ๑-๓)

วารสารทางบรรณารักษศาสตร์

นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยังได้จัดทำวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องออกเผยแพร่ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของบรรณารักษ์ และช่วยให้ติดตามข่าวพัฒนาการต่าง ๆ ในวงการบรรณารักษศาสตร์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์และสื่อกลางให้บริการแก่ผู้อ่าน วารสารทางบรรณารักษศาสตร์เหล่านั้น ได้แก่

ข่าวชมรมห้องสมุด เฉพาะ

ข่าวภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข่าวสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข่าวสารหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข่าวสารหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ข่าวสารหอสมุดแห่งชาติ

จุลสารหอสมุด มศว. บางแสน

บรรณสาร สพบ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บรรณสาร สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กองบริการเอกสารและ

ห้องสมุด

บรรณสารนิทัศน์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้า

วารสารโดมทัศน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วารสารบรรณศาสตร์ มศว. ประสานมิตร

วารสารบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ

วารสารวิทยบริการ สถาบันวิทยบริการ จุฬาฯ

วารสารหอสมุดแห่งชาติ

ลานจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

อะไรใหม่ ๆ ในห้องสมุด ฝ่ายเอกสารการศึกษา กองส่งเสริมและเผยแพร่
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ชื่อบอ. สัมพันธ์ ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา

กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ แบบไม่เป็นทางการที่จัดอยู่
ในสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ทบวงมหาวิทยาลัย กรมอาชีว-
ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ : กองสนเทศวิद्याศาสตร์ กรมวิทยาศาสตร์บริการ
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ชมรมห้องสมุดเฉพาะ บริติช เคาน์ซิล และโรงเรียน
สถานสอนภาษา สมาคมนักเรียนเก่าแห่งสหรัฐอเมริกา (เอ.ยู.เอ.) เป็นกิจกรรมที่จัด
อยู่ในลักษณะการอบรม การสัมมนา และการประชุมทางวิชาการ/เชิงปฏิบัติการ ตลอด
จนการบรรยาย

สำหรับกิจกรรมที่จัดให้กับบรรณารักษ์ห้องสมุด เฉพาะทางวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีโดยตรงยังมีไม่มากนัก เท่าที่ปรากฏหน่วยงานที่จัดอยู่โดยตรง คือ สำนัก
หอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กองสนเทศวิद्याศาสตร์ กรมวิทยาศาสตร์บริการ
และสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ซึ่งแต่ละแห่งจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราว หรือ
จัดเพียงครั้งเดียวแล้วไม่จัดอีกเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย